

מכתבים למערכת חברה

הודעת מערכת:

מכוחות סוציאליסטיים וסוציאל דמוקרטים ועד כוחות שכנים שתפיסתם החברתית והמדינית ניתנת להגדרה כבעלת מכנה משותף, פחות או יותר. להבנתי המדובר הוא בחזית הפרלמנטרית של מרצ, מורדי העבודה, הגופים הסוציאל דמוקרטיים כמו, למשל יס"ד, מימד, חלקים ניכרים מהירוקים ועוד.

אני יודע היטב שבקרב אנשי יס"ד ישנה הסתייגות רבה ממרצ, משום שהיא נתפסת בעיניהם כעוסקת בעיקר בתחום המדיני, על חשבון העיסוק בתחום החברתי. אך דימוי זה הוא דימוי מוטעה. מרצ היא כיום, מהרבה בחינות המפלגה החברתית והסוציאליסטית ביותר מכל המפלגות הקיימות. די אם נתבונן בפעולתם של שלושת חברי הכנסת של מרצ ונבין שכולם מגדירים את עצמם כסוציאליסטים ועוסקים בבעיות כלכליות- חברתיות ברוב זמנם. ח"כ חיים אורון עומד בראש השדולה למען בריאות ציבורית ונאבק בועדת הכספים למען השכבות החלשות. ח"כ אילן גילאון מזוהה עם המאבק למען הנכים, למען עובדי הקבלן ולמען הסולידריות עם ציבורי העובדים. ח"כ ניצן הורוביץ עוסק רק בנושאים חברתיים וכלכליים. עם זאת תהיה זו טעות לחשוב שניתן לעסוק רק בבעיות חברתיות וכלכליות. בלי הרגל המדינית. בלי השגת השלום ולפחות החתירה להשגתו, לא ניתן לפתור שום בעיה חברתית יסודית. זאת ועוד: במצב החצי מלחמתי בו אנו רוב הציבור מפנה שמאלה. שמאל שיעמוד רק על רגל אחת, חברתית או מדינית, יהיה שמאל נכה ומקרע. רק השילוב בין המאבק להשגת השלום וסיום הסכסוך יחד עם המאבק לצמצום הפערים והשגת יעדים חברתיים, יוכל להביא למפנה המיוחל.

ראוי לפנות לאנשי יס"ד, שיטו שכם להקמת כוח פוליטי רחב, לקראת הבחירות לכנסת הבאה, כי בנפשנו הדבר וביכולתנו לחולל את השינוי או למצער להתחיל בהגשתו כאן ועכשיו.

בגיליון חברה האחרון, מס' 43, פורסמה גרסה שגויה של מאמרו של עופר סיטבון, "בין המשקים ובין האופים". גרסה מתוקנת וסופית של המאמר פורסמה באתר האינטרנט של יס"ד, <http://www.yesod.net>. עם הכותב סליחה.

חחוג רעיוני - להשפעה פוליטית מאת נחום שור

ההתארגנות של אנשי שמאל חברתי במסגרת יס"ד, כשנקודת המבט היא סוציאליסטית, כמשקל שכנגד להתפרקות, להפרטה ולניאו-ליברליזם ששולט בכיפה, היא תופעה מרנינה, הראויה לכל ברכה ושבח. כמעייין מים זכים במדבר הצחיח של המחשבה השגרתית של הימין, מופיעים המאמרים המחכימים בביטאון "חברה", ונותנים עידוד לתקווה שעוד יהיה כאן אחרת. אולם בתקופה שבה הכול סוער וגועש והכרעות גדולות ניצבות על מפתן דלתנו-האם ניתן להסתפק רק בנקודת מבט מחשבתית, שאין מאחוריה השפעה יותר ממשיית על כיוון ההכרעות הללו?

כל המתרחש בחברה, בכלכלה ובמדיניות הישראלית מחייב פעילות הרבה יותר משפיעה ונמרצת,

ואין השפעה יותר מוחשית, מאשר השפעה דרך הכלים הפוליטיים. זאת משום שההכרעות העיקריות נקבעות בעיקרן במישור הפוליטי ע"י התארגנות במפלגות. ידוע לכל שהשמאל הציוני, ה"יוני" והסוציאליסטי בישראל, סובל קשות מתת-ייצוג פוליטי. (הערה: לא אכנס כאן להבחנה שבין סוציאליזם לבין סוציאל-דמוקרטיה, שעתו של דיון רעיוני ועקרוני זה עוד לא הגיעה). התוצאות של מצב זה הן חמורות ביותר מכל בחינה חברתית- כלכלית ומדינית. יש לעבור משלב הדיונים והבירורים, לבנייתו של כוח פוליטי חדש ורציני שיוכל לשנות את המצב הממשי. מדובר בהקמת חזית משותפת של כל הכוחות השמאליים בציונות, החל

(תגובה לדורון גרינשטיין 'בדיקה: שכר המינימום, הממוצע והחציון 2008-2000', גיליון 43)

קראתי בעניין רב את מאמרו של דורון גרינשטיין בגיליון 43. ראשית, יש להוריד את הכובע על הבדיקה הרצינית של הנתונים. אין מספיק אנשים במחנה הסוציאל-דמוקרטי שידעו לעשות את העבודה הקשה הזאת. אך רציתי להעיר שנראה לי שמסקנתו כי מעמדות הביניים נשחקו רק בצורה שולית, נראית לי תמוהה. יותר מכך, נראה לי שלא ניתן להסיק אותה כלל מהנתונים אותם הביא. הוא עצמו ציין שהוא כולל בבדיקתו רק את השכר ומרכיביו, והרי חלק ניכר מסיפור ההפרטה לא מתבטא באופן ישיר בשכר. הפיכת מרכיבי מדינת הרווחה השונים לסחורה גורמת לכך שאותו מעמד בינוני, שמבחינת שכר נראה שמצבו נשאר דומה, צריך לממן מאותן משכורות חלקים גדולים יותר ויותר של החינוך, הבריאות והרווחה שלו. דורון גרינשטיין נמצא כאן מאמץ - שלא מדעת, אני מניח - את העמדה הניאו-ליברלית שרואה בשכר את חזות הכל, ועיוורת למדינת הרווחה.

עובדות הסיעוד: אפשר גם אחרת
מאת רן רביב

(תגובה לאן סוצ'ו, "העבודה היא חיינו" על מהגרי עבודה בענף הסיעוד' גיליון 43)

המאמר החשוב של אן סוצ'ו, מתאר ומנתח בצורה מדוייקת את התופעה של מהגרות העבודה בתחום הסיעוד, על הבעייתיות, הניצול והמנגנון המנציח מערכות אלו בחברה הישראלית. הייתי רוצה להתמקד בתחום אחד, שמשרטט לדעתי את דרכי המאבק על תיקון המצב הנוכחי: בענף הסיעוד נהוגות שתי מערכות מקבילות: הגדולה והמרכזית, של ביטוח לאומי, המתקצבת באופן המאפשר להחזיק מהגרי עבודה בתנאי ניצול, וזו של משרד הביטחון המיועדת לנכי צה"ל הזקוקים לכך, המתקצבת עובדים ישראלים, בתנאים של עובדים ישראלים כדאי יהיה לעבוד בהם. מסיבות כאלו או אחרות, מערכת הביטחון לא הטמיעה עבור זכאיה את הפיתרון המנצל של מהגרי עבודה, אלא המשיכה וממשיכה לתקצב עובדים ישראלים לנכי צה"ל הזקוקים

לטיפול של 24 שעות.

עניין זה חשוב כדי להבהיר (בניגוד למיתוס ה'התאמה' של עם מסויים לתפקיד הסיעוד) שיש ישראלים המוכנים לעשות עבודה זו שהיא לא פחות קשה ושוחקת מאשר עם קשישים. הם מוכנים לעשות אותה בתנאים של עובדים ישראלים. כלומר, משמרת בסיסית היא של 12 שעות והתשלום כולל שעות נוספות. במקרים בהם עובדים יממה שלמה, התשלום מגלם את העבודה ואינו מחשיב את שעות השינה בבית הנכה כשעות חופש של העובד. מובן מאליו שלמטפל יש בית וחיים משלו, ונכה כזה צריך למעשה צוות של שניים, שלושה אנשים כדי להגיע לטיפול של 24 שעות.

המטפלים הם בד"כ צעירים המחפשים עבודה עם הרבה שעות שאינה דורשת הכשרה קודמת. כדי להבטיח לנכי צה"ל את הטיפול המתאים משרד הביטחון חייב לקצב את העבודה באופן הולם לשוק העבודה בארץ, אחרת לא יהיו עובדים. מערכת חלופית זו, (שגם היא מבוססת על שכר נמוך ולא הוגן), המתקיימת בצד מערכת הניצול של מהגרי עבודה, מציגה את האפשרות לפתרון מערכתי ולא נצלני לטיפול בקשישים בישראל. במאבק על זכויותיהן של העובדות בענף הסיעוד זהו כלי שיכול להמחיש את העוול בענף סיעוד הקשישים, עוול הניזון רק מחולשתן היחסית של העובדות והעובדים.

עניין נוסף שראוי למקד אליו תשומת לב במסגרת מאבק על תנאי העבודה של עובדי הסיעוד, הוא ההבחנה בין הניצול בענף זה לעומת ניצול בענפי החקלאות. בעוד שבענף הסיעוד הניצול נעשה לעיתים בלי מודעות ולעיתים גם מחוסר ברירה - בהינתן התקציבים של ביטוח לאומי - הרי שבענף החקלאות המנצל והעובר על החוק עושה זאת במודע תוך ניצול ציני של הסכמי הכבילה ושל חולשת העובדים.

לכן, איגוד עובדי הסיעוד ככוח לעובדים, הוא מהלך חיוני וקריטי לשינוי המצב בענף, אך מכיוון שמדובר על ענף הנכנס לבתיהם של ישראלים רבים, כדי שמאבק זה יצליח ויתקדם חשוב להרחיב - על-ידי הסברה - את המעגלים של אלו המבינים שמעשיהם, גם אם נעשים בתום לב, הם למעשה ניצול והפרת זכויות בסיסיות.

